

Зозуля С.Ю.

Центр пам'яткознавства
НАН України та УТОПІК

в одну загальну дисципліну. Так, наприклад, на робфаку слід об'єднати аналітичну геометрію і диференціальне та інтегральне обчислення в вищу математику, теоретичну та прикладну механіку – в технічну механіку. Це об'єднання не повинно мати лише зовнішнього характеру, підведення окремих дисциплін під загальну назву, як це, між іншим, є в ШХТТ. Так, наприклад, в курсі вищої математики аналітичну геометрію й диференційні та інтегральні обчислення треба сполучити і викладати їх разом таким чином, щоб ці два предмети пояснювали і доповнювали один одного. Потрібно тісно ув'язати теорію з практикою, усунувши з програм надмірний академізм. Все те, що має лише абстрактне значення, треба усунути з програм, а замість цього слід вмістити в програми всі ті теоретичні питання, що матимуть місце в майбутній праці інженера по спеціальності. Потрібно також тісніше зв'язати програми з виробництвом, вмістивши в них практичні приклади на вживання теорії з виробництвом» [17].

Отже, підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що ознакою тогочасних реформ вищої школи було не піднесення рівня викладання та поліпшення якості знань, а реалізація ідеї «пролетаризації» інтелігенції та «соціалізації» науки і освіти. Нову владу більше цікавили політичні погляди студентів, аніж їх професійні здібності та загальний розвиток. Відповідно до вимог того часу формувався професорсько-викладацький склад вузів та співвідносились їх завдання щодо формування нового українського інтелігента.

Посилання

1. Касьянов Г.В., Даниленко В.М. Сталінізм і українська інтелігенція. – К., 1991. – 95 с.
2. Липинський В.В. Становлення і розвиток нової системи освіти в УСРР у 20-і роки. – Донецьк, 2000. – 247 с.
3. Шкварчук В. На казарменному становищі (нариси з історії Чернігівщини довоєнних років). – Чернігів, 2002. – 226 с.
4. Зозуля С.Ю. Ніжинська каденція глухівчанина Якова Колубовського // Сіверщина в історії України. Матеріали сьомої науково-практичної конференції. – Суми, 2008. – 228 с.
5. Самойленко Г.В., Самойленко О.Г. Ніжинська вища школа: сторінки історії. – Ніжин, 2005. – 420 с.
6. Из фондів Шосткинського міського краєзнавчого музею // Развитие и опыт работы Шосткинского химико-технологического техникума. Доповідна записка. – 1946. – С. 1.
7. Державний архів Чернігівської області (ДАЧО), ф. Р-674, оп. 1, спр. 444, арк. 5.
8. Там само. – Спр. 433, арк. 2.
9. Центральний державний архів вищих органів влади України (ЦДАВОВ України), ф. 166, оп. 6, спр. 3727, арк. 2.
10. Державний архів Сумської області (ДАСО), ф. Р-2322, оп. 2, спр. 83, арк. 15.
11. ДАЧО, ф. Р-674, оп. 1, спр. 72, арк. 86.
12. ЦДАВОВ України, ф. 166, оп. 6, спр. 3727, арк. 12.
13. Там само. – Арк. 5.
14. Там само. – Спр. 3732, арк. 169.
15. Там само. – Спр. 3737, арк. 4.
16. Там само. – Спр. 3739, арк. 3.
17. Там само. – Спр. 3736, арк. 1-1 зв.

СПРАВА ПРО ЛІКВІДАЦІЮ ГЛУХІВСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В ФОНДАХ НІЖИНСЬКОГО АРХІВУ

На момент реформування системи вищої освіти в Українській СРР у першій половині 1920-х років на території тогочасної Чернігівської губернії діяло 3 вищі навчальні заклади – в Чернігові, Глухові та Ніжині. Кожен із них мав власну історію, певні традиції й особливості. Згадані навчальні заклади в губернському центрі та в колишній гетьманській столиці були засновані й функціонували як учительські інститути і були порівняно молодими – в Глухові заснований у 1874 р., у Чернігові – взагалі тільки в 1916 р. В Ніжині такий навчальний заклад існував (з кількома реформуваннями) з 1820 року і позиціонувався як класичний; упродовж 1875-1920 років – в статусі самостійного історико-філологічного факультету сучасного університету. Радянська ж реформа урівняла всі вищі навчальні заклади УСРР, перетворивши їх на інститути народної освіти – на педагогічні навчальні заклади в сучасному розумінні, єдиним завданням котрих була підготовка учителів для середньої школи¹.

Отримавши внаслідок цієї зрівняльної реформи «надлишок» педагогічних закладів і стикнувшись із колосальними труднощами у фінансуванні освітньої галузі, радянське керівництво не вигадало нічого кращого, ніж ліквідувати «зайві» навчальні заклади. На початку травня 1921 р. Мала Колегія НКО УСРР ухвалила рішення про ліквідацію одного або двох із трьох існуючих на території Чернігівської губернії вищих навчальних закладів [1, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 11, арк. 24зв.].² Проте, харківське керівництво

1. Іншим – і найбільш суттєвим – наслідком реформи вищої освіти 1921–1922 років в УСРР було розмежування навчально-освітньої та науково-дослідної функції у діяльності тогочасних вищих навчальних закладів. Для ведення науково-дослідної роботи запроваджувалася мережа спеціальних науково-дослідних установ – інститутів, кафедр, лабораторій, станцій тощо, котрі, зазвичай, – як і раніше – базувалися в тих-таки навчальних установах, що й раніше; в їх структурі працювали ті самі викладачі, але відтепер підпорядковувалися спеціальному органу в структурі НКО УСРР – Науковому комітетові Головного управління професійно-технічної та спеціально-наукової освіти НКО УСРР (Украуці). Проте, подібне розчленування себе не виправдало й змусило радянську владу на початку 1930-х років повернутися до класичної університетської системи підготовки наукових кадрів.

2. Згідно цього ж рішення Ніжинський науково-педагогічний інститут (до 1920 р. – історико-філологічний інститут) став інститутом народної освіти, а в якості «компенсації» за втрату науково-дослідної функції пропонувалося розглянути можливість створення в Ніжині однієї науково-дослідної

не взяло на себе відповідальність визначити який саме з інститутів має бути ліквідованим, надавши право вирішити це Чернігівському губернському комітетові професійної освіти, в підпорядкуванні котрого всі три інститути й перебували. Чернігівські чиновники не знайшли нічого кращого, як запропонувати керівництву кожного з інститутів розглянути це питання й надати варіанти. Звісно, жоден із навчальних закладів не бажав такої ліквідації, тим більше – займатися самоліквідацією. Так, на засіданні Бюро Ніжинського ІНО в липні 1921 р., де крім іншого розглядалося зазначене рішення Малої Колегії НКО УСРР, присутні були фактично шоковані пониженням інституту до рівня – за словами викладача С.М.Ніконова – «чуть вище учительської семінарії» [1, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 11, арк. 25], жваво обговорювали перспективу створення науково-дослідної кафедри, натомість болючу тему ймовірної ліквідації інституту взагалі оминули. Цілком можливо, що подібно вчинили й інші два інститути.

Остаточна справа з ліквідацією вирішилася за три роки – Постановою Колегії Головного комітету професійно-технічної та спеціально-наукової освіти НКО УСРР (Укрголовпрофосвіти) від 20 червня 1924 р. було ухвалено ліквідувати інститут у Глухові [1, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 370, арк. 1]. Аналізувати причини й мотивацію саме такого рішення не є завданням цієї розвідки. Проте, на рішення столичних чиновників, а також губернських – адже цілком вірогідно рішення було прийняте не без рекомендацій з Чернігова, – ймовірно вплинуло бажання зберегти вищий навчальний заклад у губернському центрі (хоча інститут у Чернігові помітно поступався за всіма чинниками і глухівському, і ніжинському); запропонувати ж ліквідувати потужний за навчальною базою, кадровим складом, із солідною історією і традиціями навчальний заклад у Ніжині чиновники не наважилися. Відтак, Глухівський ІНО став таким собі «третім зайвим», до того ж найбільш вразливим з-поміж інших – з огляду територіальної периферійності.

Про подальші події розповідає архівна справа, що відклалася у фондах ніжинського відділу Державного архіву Чернігівської області, з промовистою назвою: «Справа про ліквідацію Глухівського ІНО» [1, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 370, арк. 1-9], хоча доцільніше було б її озаглавити на кшталт: «Про участь Ніжинського ІНО у справі ліквідації Глухівського ІНО», – таке формулювання точніше відображає зміст цієї архівної справи і пояснює,

кафедри (до того планувалося створити асоціацію з 4 таких кафедр). Відтак, ніжинський навчальний заклад було дещо понижено в рівні – до рівня учительського інституту, на відміну від глухівського та чернігівського, які свій статус зберегли, змінивши тільки назву.

чому документи стосовно інституту в Глухові потрапили до фонду Р-6121 «Ніжинський державний педагогічний інститут» (котрий є правонаступником Ніжинського ІНО).

Перший же документ архівної справи (арк. 1) окреслює роль і місце Ніжинського ІНО у розформуванні глухівського вищого навчального закладу в 1924 р.: частину контингенту студентів і частину майна ліквідованого інституту мав отримати якраз вищий навчальний заклад у Ніжині (ще частину – аналогічний навчальний заклад у Чернігові; решту майна отримували новостворювані в м.Глухові Педагогічні Курси Чернігівщини³). В такий спосіб радянське керівництво планувало «зміцнити» ніжинський і чернігівський інститути. Крім того, кожен із трьох інститутів мали делегувати до складу спеціальної ліквідаційної комісії, що утворювалася, по одному представнику; також до складу цієї комісії мали увійти по одному представнику від виконавчої влади Глухівщини (райвиконкому) та керівництва губернією в освітніх справах (губпрофосвіти) – останній мав очолити ліквідаційну комісію [1, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 370, арк. 1].

Цілком зрозумілим було бажання глухівчан у будь-який спосіб максимально зберегти надбання ліквідованого учительського інституту. Цим пояснюється прагнення ввести до складу ліквідаційної комісії ще одного представника, який мав би захищати інтереси майбутніх педагогічних курсів [1, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 370, арк. 5] – зайвий голос, що міг стати вирішальним під час поділу майна Глухівського ІНО. Цим-таки ж пояснюється й заперечення представників Ніжинського і Чернігівського ІНО – П.О.Бельського та М.П.Руткевич,⁴ – викладені в «особливій думці» (арк. 4), внесеній за їх наполяганням до протоколу засідання цієї комісії.

Протоколи засідань ліквідаційної комісії (арк. 5-8) відображають конкретику її роботи – упродовж 4–7 серпня 1924 р. були вироблені механізми розподілу контингенту студентів, що мали або відбути заключний педагогічний стаж (для старшого курсу), або продовжити навчання (для молодших курсів) у Ніжині та Чернігові; розподілений навчальний інвентар між інститутами в Ніжині та Чернігові, а також майбутніми Глухівськими Педкурсами. З тексту протоколів стає зрозумілим, що ніжинську сторону більше цікавили прилади, посібники, устаткування, які б зміцнили матеріальну й навчальну базу з природничих і виробничо-

3. Наступного року ці педагогічні курси були реформовані в педагогічний технікум, що, по суті, стало точкою відліку до відновлення в Глухові педагогічного інституту – сучасного Глухівського державного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

4. Останній, до речі, вже за кілька років професорував у Ніжинському ІНО.

технічних дисциплін⁵. Натомість, представника Чернігівського ІНО – крім обладнання хімічної та фізичної лабораторій, а також столярної й слюсарної майстерень Глухівського ІНО – цікавила також навчальна література, зокрема, з кабінетів історії, математики, фізики, психології, бо вищий навчальний заклад у Чернігові існував усього 8 років, а відтак ще не встиг накопичити достатній книжковий фонд. Цілковито незрозумілим є те, що ж з навчального устаткування відходило новоствореним педагогічним курсам – його у протоколі означили як «решту», що мала залишитися після подібного «зміцнення» інститутів у Ніжині й Чернігові. Чітко зафіксовано лише передання їм майна інститутської метеостанції [1, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 370, арк. 7]. Проте, яким чином останнє мало прислужитися під час підготовки вчителів для середньої (або трудової – за тогочасним формулюванням) школи – залишається лише здогадуватися. Технічну роботу – підготовку списків щодо розподілу студентів, перевірки їх соціального стану (цього вимагала директива з Харкова (див. Документ № 1) – було покладено на адміністрацію Глухівського ІНО, що мала впоратися з цим до наступного засідання ліквідаційної комісії – 20 серпня 1924 р. [1, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 370, арк. 8]. Щоправда, про це засідання (як і про можливі подальші засідання) інформації архівна справа не містить.

Цілковито відсутні у матеріалах архівної справи відомості про працевлаштування викладачів ліквідованого інституту. Опосередковано така інформація зустрічається в документах інших архівних справ того-таки фонду Р-6121 архіву в Ніжині. Так, на одному із засідань Бюро Ніжинського ІНО у вересні 1924 р. розглядалися заяви кількох колишніх викладачів Глухівського ІНО на предмет їхнього працевлаштування в Ніжині [1, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 46, арк. 53-53зв.]. Вони апелювали до постанови Укрголовпрофосвіти про ліквідацію Глухівського ІНО, де передбачалася можливість – за їх бажанням – влаштуватися до Ніжинського або Чернігівського ІНО. Щоправда, потрапити до штату викладачів інституту в Ніжині вдалося лише професору та в.о. ректора Глухівського ІНО Я.М.Колубовському [детальніше див.: 2]. Для решти

5. Це пояснюється тим, що до 1920 р. ці дисципліни у стінах Ніжинського історико-філологічного інституту не розвивалися. Вже в першому ж документі архівної справи – у резолюції директора Ніжинського ІНО М.Г. Куїса, написаній олівцем поверх машинописного тексту листа Укрголовпрофосу – в одній із його тез вказано характер майна ліквідованого Глухівського ІНО, що мало першочергово зацікавити інститут у Ніжині – обладнання хімічної й фізичної лабораторій, а також столярної та слюсарної майстерень; мабуть цим-таки керувалося керівництво Ніжинського ІНО, призначаючи членом ліквідаційної комісії “природничника” П.О. Бельського (див.: Відділ забезпечення збереженості документів Державного архіву Чернігівської області в м. Ніжині, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 370, арк. 1).

вільних посад у Ніжині не знайшлося. Ймовірно, що хтось із глухівчан міг робити подібну спробу працевлаштуватися в Чернігівському ІНО, але такою інформацією наразі не володіємо. Також цілком логічно, що частина викладів розформованого інституту залишилася викладати в Глухові на педагогічних курсах, які за рік були реформовані в педагогічний технікум.

Таким чином, матеріали пропонованої архівної справи з фондів Ніжинського архіву розкривають цікаву сторінку з історії вищих навчальних закладів Чернігівщини 1920-х років – Глухівського, Ніжинського та Чернігівського інститутів народної освіти, що є невід’ємною складовою історії розвитку вітчизняної освіти й науки міжвоєнного часу. Документи ілюструють процес становлення системи вищої освіти в післяреволюційній Україні, частково характеризують її стан, вказують на окремі тенденції у вирішенні нагальних проблем радянським керівництвом у галузі управління культурно-освітньою галуззю.

Об’єм архівної справи дає можливість не вдаватися до вибіркового друкування тексту документів, натомість запропонувати їх у повному обсязі. Архівна справа складається з 9 документів різного типу, виду й обсягу: 4 офіційні листи, 4 протоколи, 1 додатковий документ («особлива думка» до протоколу); здебільшого – копії документів (протоколи – завірених копії), на кількох із них – рукописні написи (резолюції, вихідні чи вихідні номери тощо); надруковані з одного боку канцелярського паперу звичного формату (або його частини), за винятком Документу № 2, котрий є оригінальним рукописом.

Орфографію і пунктуацію документів залишено без змін, у машинописному тексті виправлено лише – де це було потрібно – окремі літери, яких, очевидно, не було в друкарській машинці дореволюційного зразка («е» та «э» на «є», «і» на «ї»). Також у загальних рисах збережено структуру документів. Скорочені або пропущені частини слів, слова цілком у документах відновлені у квадратних дужках. Трикрапкою у квадратних дужках указані частини тексту документів, які прочитати не вдалося.

№ 1 – 08 липня 1924 р. – м. Харків. – Лист Головного комітету професійно-технічної та спеціально-наукової освіти НКО УСРР (Укрголовпрофосвіти) до Чернігівського губернського комітету професійної освіти (губпрофосвіти)

вих. № 14659 від 08.07.1924 р.⁶

В Бюро
16/VIII-1924⁷

вх. № 453
16/VIII-1924⁸

6. Кутувий штамп Укрголовпрофосвіти.
7. Резолюція канцелярії Ніжинського ІНО (рукопис).
8. Резолюція канцелярії Ніжинського ІНО (рукопис).

ДО ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ГУБПРОФОСВИТИ
Копія до ЧЕРНІГІВСЬКОГО ІНО
НІЖИНСЬКОГО ІНО.

Постановою Колегії Головпрофосвіти від 20/VI й Президії Головпрофосвіти від 26/VI ц.р. Глухівський Інститут Народної Освіти ліквідується й все його майно передається для зміцнення Чернігівського та Ніжинського ІНО. Термін ліквідації встановлен[ий] місячний з таким розрахунком, аби вся робота, що до ліквідації ІНО була закінчена до 1 вересня.

Для переведення⁹ ліквідації Глухівського ІНО, Ніжинській Губпрофосвіти пропонується організувати Комісію у складі представників Чернігівської Губпрофосвіти, Чернігівського, Ніжинського та Глухівського ІНО й Глухівського Райвиконкому; комісії негайно розпочати роботу. Всі акти та протоколи комісії надсилати до Головпрофосвіти, а завірені копії залишати у зацікавлених установ і осіб.

Комісії даються такі вказівки, котріми слід керуватись, як директивами в Ліквідаційній роботі:

1) помешкання ІНО по акту передається Глухівському Райвиконкому для організації школи по Сільсь[о]-Госп[одарській] Освіті

2) учбовий та господарський інвентарь розподіляється між Чернігівським і Ніжинським ІНО з таким розрахунком, аби цей інвентарь дійсно зміцнив той і другий ІНО

3) студенти, які закінчили Глухівський ІНО, але ще не одержали тимчасового свідоцтва, направляються на стаж Губкомісії по стажу в тому випадку, коли їми виконано всіх вимог, які повинні задовольнятися студенти при закінченні ІНО, при чому керування стажуванням доручається Чернігівському та Ніжинському ІНО.

4) всі останні Студенти 1-го, 2-го та 3-го курсів мають право по за розверсткою вступити до Чернігівського та Ніжинського ІНО та на Педкурси Чернігівщини, після пильної перевірки приемними комісіями соціального стану та здатності студентів до Педагогічної діяльності.

5) Архів Глухівського ІНО передається в розпорядження Чернігівського ІНО.

Про хід роботи ліквідаційної комісії періодично повідомляти головпрофосвіту.

ПРЕГОЛОВПРОФОСВИТИ [підпис Я. Ряпо]
ГОЛОВПЕДІНСПЕКТОР [підпис нерозбірливий]
СЕКРЕТАР КОЛЕГІЇ [підпис нерозбірливий]

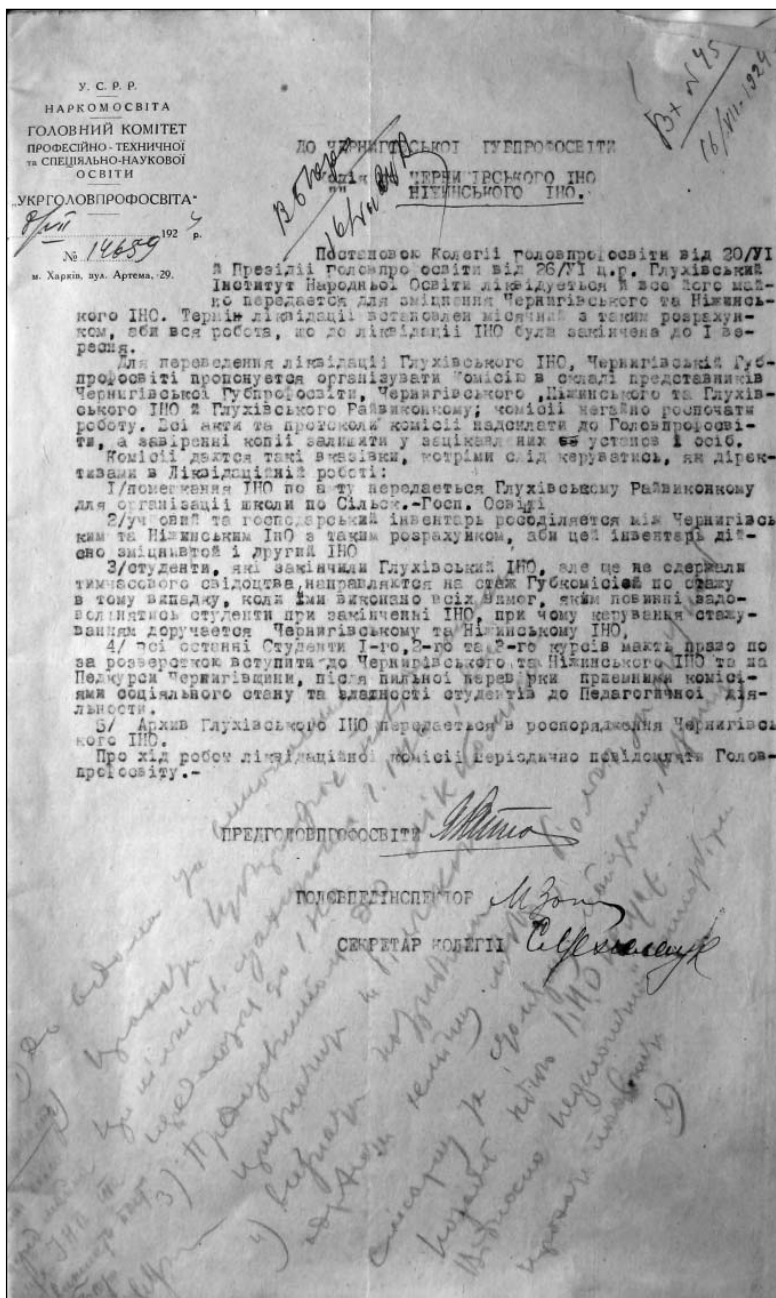
- 1) До відома та виконання
- 2) Прохати Губпрофос повідомити про кількість [...] Г[лухівського] ІНО, що передається до [Ніжинського] ІНО
- 3) Представити до ліккомісії призначення т. Більського
- 4) визнати потрібним оддати хемічну лямбор[аторію], біолог[ічну] та [...] лаб[ораторію] слюсарну та столярну [...], позаяк нічого ІНО немає. Відносно педологічної [...] прохати його [...]
- 5) [...] насамперед майна Глух[івського] ІНО та винести пост[анову] Бюро

[підпис М. Куїса]¹⁰

Відділ забезпечення збереженості документів
Державного архіву Чернігівської області
в м. Ніжині,
ф. 6121, оп. 1, спр. 370, арк. 1.
Машинопис. Оригінал.

9. Так у документі. Ймовірно, потрібно було писати "проведення".

10. Резолюція директора Ніжинського ІНО внизу документа, частково поверх тексту листа (рукопис).

№ 2 – 16 липня 1924 р. – м. Чернігів. – Лист інспектора
губернської інспекції народної освіти Чернігівського
губернського виконавчого комітету до Ніжинського ІНО
вих. № 3931 літ. Б від 16.07.1924 р.¹¹

вх. № 469
23/VII-1924¹²

До Ніжинського Іно.

По ділу про Ліквідаці.Глухівського І.Н.О. з приводу листа
головпрофосвіти р. 24–8/VII № 1466

Прошу повідомити прізвище ім'я і по батькові члена Комісії від
Ніжинського Іно по ліквідації Глухівського Іно. Термін виїзду ліккомісії
Глухова буде встановлено після закінчення підготовчої роботи в
Глухові і про день виїзду буде повідомлено Вашого представника

11. Кутовий штамп Чернігівського губернського виконавчого
комітету. Датовано за наступним документом.

12. Резолюція канцелярії Ніжинського ІНО (рукопис).

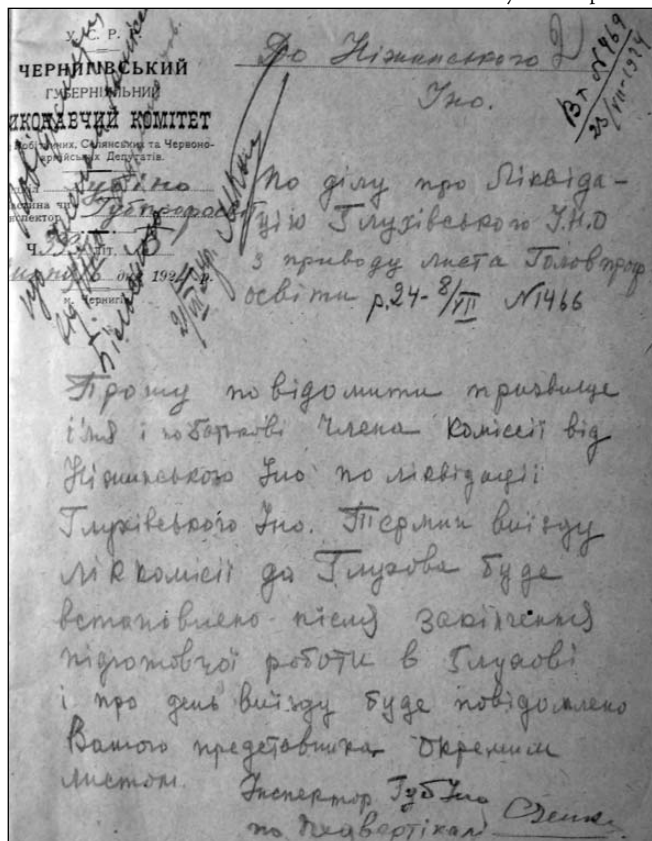
окремим листом.

Інспектор ГубІно по Педвертикалі [підпис нерозбірливий]

Повідомити що членом комісії від НІНО призначено тов. Більського

21/VII 24 р. [підпис М. Куїса]¹³

Відділ забезпечення збереженості документів
Державного архіву Чернігівської області
в м. Ніжині,
ф. 6121, оп. 1, спр. 370, арк. 2
Рукопис. Оригінал.

№ 3 – 23 липня 1924 р. – м. Ніжин. – Лист Ніжинського ІНО до Комітету професійної освіти Чернігівського губерньського виконавчого комітету професійної освіти

вих. № 1151
23/VII-1924¹⁴

До Чернігівського Губвиконкому
Відділ Губіно
Частина Губпрофосвіти

На № 3931 літ. Б від 16/VII-24 р., Ніжинський Інститут Народної Освіти повідомляє що Членом Комісії від Ніжинського ІНО по ліквідації Глухівського ІНО призначається лектор Факсоцвиху ІНО Петро Олександрович БЕЛЬСЬКИЙ.

РЕКТОР ІНО (М. Куїс)
ЗА КЕРУЮЧОГО КАДРАМИ (Д. Кириалок)

Відділ забезпечення збереженості документів
Державного архіву Чернігівської області в м. Ніжині,
ф. 6121, оп. 1, спр. 370, арк. 3
Машинопис. Копія.

13. Резолюція директора Ніжинського ІНО М.Г. Куїса поверх кутового штаму (рукопис).

14. Резолюція канцелярії Ніжинського ІНО (рукопис).

№ 4 – 04 серпня 1924 р. – м. Глухів. – Особлива думка членів Комісії з ліквідації Глухівського ІНО від Чернігівського та Ніжинського ІНО

КОПІЯ

ОСОБОЕ МНЕНИЕ членов ликвидационной комиссии Черниговского и Нежинского ИНО к пункту 1 протокола № 1 от 4-го августа 1924-го года.

По предложению председателя Ликвидационной комиссии о введении в состав заведующего культподотделом райисполкома г. Глухова шестым членом с правом решающего голоса, как представителя интересов будущих педагогических курсов в г. Глухове, мы, нижеподписавшиеся, находим, что, во-первых, это предложение нарушает распоряжение Укрглавпрофобра о составе Ликвидационной комиссии, в которую должны войти пять членов – председатель – представитель Губпрофобра, представители ИНО – Черниговского, Нежинского и закрытого Глуховского и представитель местного Райисполкома; во-вторых, обоснование этого предложения необходимостью защиты в комиссии интересов будущих педагогических курсов, не требует такого введения в комиссию лишнего члена, так как на представителя Глуховского Исполнительного комитета и возлагается защита местных интересов, в том числе и имеющих в будущем открыться Педагогических курсов, а потому представитель Райисполкомаявляется столь же компетентным защитником местных интересов, в том числе и Педкурсов, как и вводимый в комиссию завкультподотделом Райисполкома. Наконец, и сам председатель комиссии, заведующий Губпрофобром, тоже является таким защитником ех officio. Таким образом интересы Педкурсов могут считаться находящимися под достаточной охраной и без введения особого члена для этого. Подлинный подписали: Бельский, Руткевич. С подлинным верно:

Секретарь комиссии [підпис А. Кириченка]

[печатка Глухівського ІНО]

Відділ забезпечення збереженості документів
Державного архіву Чернігівської області в м. Ніжині,
ф. 6121, оп. 1, спр. 370, арк. 4
Машинопис. Завірена копія.

№ 5 – 04 серпня 1924 р. – м. Глухів. – Протокол № 1 засідання Комісії з ліквідації Глухівського ІНО

вих. № 514
16/VIII 1924 р.¹⁵⁵

Б.Ч. від 13/VIII-24 р. Чр. ч⁰ 17. п. І¹⁶

КОПІЯ

Протокол Ч. 1 засідання
ліквідаційної комісії за для ліквідації Глухівського І.Н.О. 4-го
серпня 1924-го року.

Присутні: завгубпрофосом т. Львовчкін, представник Чернігівського ІНО т. Руткевич, представник Ніжинського ІНО т. Більський, представник Глухівського Райвиконкому т. Коган, представник Глухівського ІНО т. Кириченко.

Голова т. Львовчкін, секретар – т. Кириченко.

Розпорядок денний:
Організаційні питання.

1. Слухали: а) розпорядження Головпрофосу від 8/VIII 1924 року

15. Резолюція канцелярії Ніжинського ІНО (рукопис).

16. Резолюція, написана іншою рукою поверх тексту документу в правому верхньому куті (рукопис).

ч. 14036 і 14659 про ліквідацію глухівського ІНО, склад ліквідаційної комісії та її роботу. б) від 30/VII ц.р. ч. 15427 про поділ майна ІНО. в) копію протокола засідання президії Головопрофосу від 5/VII ц.р. ч. 27 про утворення в Глухові 3-х річних Педкурсів. г) інформацію про постанови та побажання Планової комісії Губоно відносно поділу майна та забезпечення майбутніх Глухівських Педкурсів.

Ухвалили: доповнити комісію ще одним членом що обстоював би інтереси майбутніх Педкурсів, для чого запросити т. Борща, якому надати ухвалюючого голоса.

Проти цієї постанови висловлюють заперечення представники Ніжинського та Чернігівського ІНО і окрема їхня гадка додається до цього протоколу.

б). Перенести загальний огляд кабінетів, лабораторій, майстерень (5-го липня) задля встановлення плану роботи по учоту майна.

в). Наступне засідання комісії призначити о шостій вечора 5-го липня, у якому вис[ну]ти питання про студентські справи, встановити принципи поділу майна, запросивши на засідання студентське виконбюро.

Первопис наложено¹⁷ підписаний. С Первописом згідно: Секретар [підпис А. Кириченка]

[печатка Глухівського ІНО]

Відділ забезпечення збереженості документів
Державного архіву Чернігівської області
в м. Ніжині,
ф. 6121, оп. 1, спр. 370, арк. 5
Машинопис. Завірена копія.

№ 6 – 05 серпня 1924 р. – м. Глухів. – Протокол № 2 засідання Комісії з ліквідації Глухівського ІНО

Протокол Ч. 1

засідання ліквідаційної комісії задля ліквідації Глухівського ІНО.

5-го серпня 1924-го року.

Присутні: т. Львовчкін, т. Коган, т. Борщ, т. Більський, т. Руткевич, т. Кириченко.

Голова т. Львовчкін, секретар – т. Кириченко.

I). Стверджено і підписано протокола ч. 1.

II). СЛУХАЛИ: про призначення до стажу студентів, що скінчили курс.

УХВАЛЕНО: пропонувати адміністрації Глухівського ІНО, аби вона до 20-го серпня допиталася у студентів, де вони бажають відбутися стаж і такий реєстр подати в комісію.

III). СЛУХАЛИ: про студентів, що не всі вимоги виконали за весінній триместр.

УХВАЛЕНО: пропонувати студентам скласти зачоти і виконати всі роботи до 20-го серпня, а хто в сей термін не виконає всіх вимог, то обговорювати персонально про кожного.

IV). СЛУХАЛИ: Про літню практику студентів I-го та II-го курсів.

УХВАЛЕНО: про наслідки обговорює факультет Глухівського ІНО і виносить належну постанову.

V). Про розподілення студентів по ВУЗ'ах

Пропонувати адміністрації Глухівського ІНО, аби вона до 20-го серпня допиталася у студентів, куди хто хоче перерити і реєстра подати в комісію.

VI). Про перегляд соціального стану студентів та їх педагогічну здатність.

17. Так у документі. Ймовірно, має бути “належно”.

Питання здійснюється в обговорювання.

VII). Наступне засідання.

Призначене 6-го серпня: про поділ майна.

Первопис належно підписаний. З первописом згідно:

Секретар [підпис А. Кириченка]

[печатка Глухівського ІНО]

Відділ забезпечення збереженості документів
Державного архіву Чернігівської області
в м. Ніжині,
ф. 6121, оп. 1, спр. 370, арк. 6
Машинопис. Завірена копія.

№ 7 – 06 серпня 1924 р. – м. Глухів. – Протокол № 3 засідання Комісії з ліквідації Глухівського ІНО

КОПІЯ

Протокол Ч. 3

засідання ліквідаційної комісії задля ліквідації Глухівського ІНО.

6-го серпня 1924 р.

ПРИСУТНІ: т. Львовчкін, т. Коган, т. Борщ, т. Більський, т. Кириченко, т. Руткевич. Голова – т. Львовчкін, секретар – т. Кириченко.

Розпорядок денний:

1. Поділ майна Глухівського ІНО. 2. Про соціальний стан студентів. 3. Про метеорологічну станцію.

I. СЛУХАЛИ: а) заяву т. Львовчкіна про те, що з огляду на постанову президії Укрголовпрофос'у про утворення в Глухові Педкурсів, не можна все майно поділити поміж Чернігівським та Ніжинським ІНО, а що насамперед треба забезпечити Педкурси; б) заяву представника Ніжинського ІНО, аби для нього були призначені такі речі: 8 столярських верстатів, 3 лещатів, 1 верстат токарський, 2 мікроскопі; в) заяву т. Руткевича: для Чернігівського ІНО потрібні: 2 верстати столярські, 3 лещати, 1 електрично-статична машина, хемічні ваги, 28 назв книжок фізичного кабінету, 25 назв кн[ижок] математичного кабінету, 15 назв книжок психологічного кабінету, 119 назв кн[ижок] історичного каб[інету], 4 серії наочні знаряддя (таблиці) – малюнки історичні мапи Киперта. Крім того не оглядана бібліотека мови, через відсутність завідуючого цим кабінетом.

УХВАЛЕНО: а) віддати Ніжинському ІНО 5 столярських верстатів, 2 мікроскопі. б) віддати Чернігівському ІНО 2 лещатів 1 електрично-статичну машину(малу), 1 хемічні ваги. в) заявки про книги та таблиці переглянути в складі в.об. ректора, викладовців належної наукової дисципліни у Глухівським ІНО та представників Чернігівського та Ніжинського ІНО. г) позаяк книжки з бібліотеки кабінету мови не оглядали, пропонується адміністрації Глухівського ІНО надіслати до Чернігівського ІНО копію каталога цього кабінету.

II. СЛУХАЛИ: про перевірку соціального стану студентства та педагогічну здібність їхню.

УХВАЛЕНО: прохати Райком улаштувати комісію для перевірки соціального стану в складі: 1 представника Райкому, 1 – К[омуністичної] С[пілки] М[олоді], 1 – адміністрації ІНО, 1 – від профспілки, 1 – від губпрофосу, 1 – К[омітету] Н[езаможних] С[елян], 1 – від організованого студентства. Педагогічну характеристику складає адміністрація Глухівського ІНО.

III. СЛУХАЛИ: заявку завметеорологічною станцією т. Івченка про те, щоб майно, що обслуговує станцію, було передане в її власність і щоб було дозволено перенести станцію на садібу т. Івченка.

УХВАЛЕНО: питання про перенесення станції мати відчиненим, а майно переходить Педкурсам.

IV. СЛУХАЛИ: про архів ІНО.

Ухвалени: архів передати Педкурсам.

V. Наступне засідання призначити 7-го серпня

З первописом згідно: Секретар [підпис А. Кириченка]

Відділ забезпечення збереженості документів
Державного архіву Чернігівської області
в м. Ніжині,
ф. 6121, оп. 1, спр. 370, арк. 7
Машинопис. Копія.

**№ 8 – 07 серпня 1924 р. – м. Глухів. – Протокол № 4
засідання Комісії з ліквідації Глухівського ІНО**

КОПІЯ

Протокол № 4-й
засідання ліквідаційної комісії задля ліквідації Глухівського ІНО.
7-го серпня 1924 року.

ПРИСУТНІ: т. Львовчикін, т. Коган, т. Борщ, т. Більський,
т. Руткевич, т. Кириченко. Голова – т. Львовчикін, секретар – т.
Кириченко.

Розпорядок денний:

- 1). про поділ книжок бібліотеки.
- 2). про останнє майно ІНО.
- 3). про дальшу роботу комісії.

I. СЛУХАЛИ: реєстр книжок і наочних приладдів, що на них зробив заявку представник Чернігівського ІНО.

УХВАЛЕНО: призначити Чернігівському ІНО книги і приладдя згідно із списком, що додається до цього протоколу¹⁸.

II. Про останнє майно.

Все останнє майно, незалежно від того, де воно знаходиться, передається Глухівським ІНО Педкурсам, для чого адміністрація має вжити всіх заходів, аби без перепони виконати всі формальності. До остаточного підпису актів передачі майна відповідальність лежить на вик[онувачу] об[ов'язків] ректора.

III. Про подальшу роботу і діяльність комісії.

Наступне засідання призначити 20-го серпня. До цього терміна – технічну роботу провадить адміністрація Глухівського ІНО і Педкурсів.

З первописом згідно: Секретар [підпис А. Кириченка]

Відділ забезпечення збереженості документів
Державного архіву Чернігівської області
в м. Ніжині,
ф. 6121, оп. 1, спр. 370, арк. 8
Машинопис. Копія.

18. Зазначений у протоколі список у архівній справі відсутній.

**№ 9 – 21 серпня 1924 р. – м. Ніжин. – Лист Ніжинського
ІНО до Головного комітету
професійно-технічної та спеціально-наукової
освіти НКО УСРР (Укрголовпрофосвіти)**

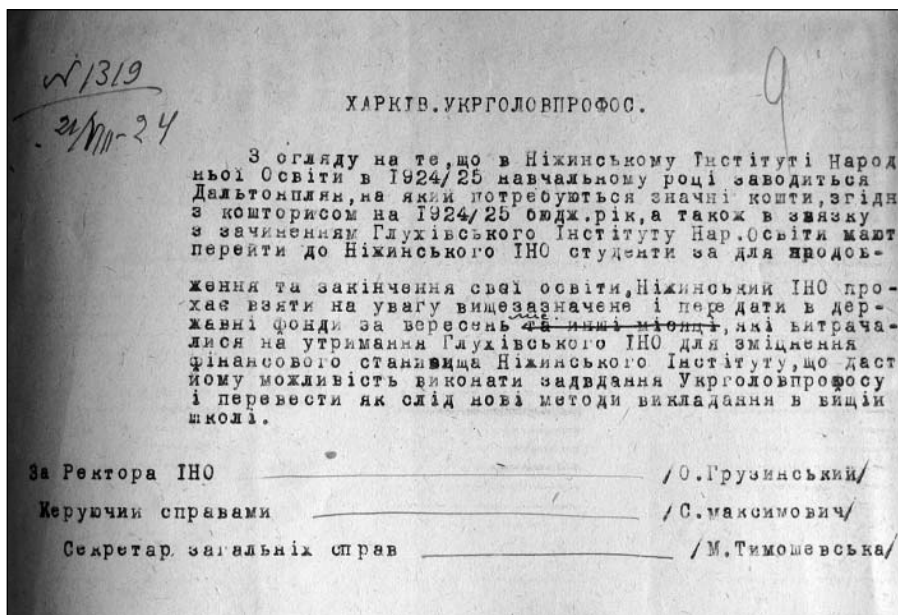
вих. № 1319
21/VIII-24¹⁹

ХАРКІВ. УКРГОЛОВПРОФОС.

З огляду на те, що в Ніжинському Інституті Народної Освіти в 1924/25 навчальному році заводиться Дальтонплян²⁰, на який потребуються значні кошти, згідно з кошторисом на 1924/25 бюджет[етний] рік, а також в зв'язку з зачиненням Глухівського Інституту Нар[одної] Освіти мають перейти до Ніжинського ІНО студенти задля продовження та закінчення своєї освіти, Ніжинський ІНО прохає взяти на увагу вищезазначене і передати в державні фонди за вересень міс[яць]²¹, які витрачалися на утримання Глухівського ІНО для зміцнення фінансового становища Ніжинського Інституту, що дасть йому можливість виконати завдання Укрголовпрофосу і перевести як слід нові методи викладання в вищій школі.

За Ректора ІНО (О. Грузинський)
Керуючий справами (С. Максимович)
Секретар загальних справ (М. Тимошевська)

Відділ забезпечення збереженості документів
Державного архіву Чернігівської області
в м. Ніжині,
ф. 6121, оп. 1, спр. 370, арк. 9
Машинопис. Копія.

Список використаних джерел і літератури

1. Відділ забезпечення збереженості документів Державного архіву Чернігівської області в м. Ніжині.
2. Зозуля С.Ю. Ніжинська каденція глухівчанина Якова Колубовського // Сіверщина в історії України. Збірник наукових праць. Матеріали сьомої науково-практичної конференції (23-24 жовтня 2008 р.). – Суми, 2008. – С. 177–182.
19. Резолюція канцелярії Ніжинського ІНО (рукопис).
20. Тобто з нового навчального року Ніжинський ІНО – першим із-поміж вищих навчальних закладів УСРР – цілком перейшов на лабораторно-бригадний метод навчання замість традиційного лекційно-семінарського.
21. Надписано над закресленим “та інші місяці”.